

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Veronika Půlpánová: Prozkoumání dramatické předlohy pomocí strukturovaného dramatu – Práce s postavou v dospělém amatérském souboru.

93 stran, 24 stran příloh

datum obhajoby 27. 6. 2018

Oponent: Anna Hrnečková

Veronika Půlpánová zkoumá možnost využití strukturovaného (příběhového) dramatu nejen k práci s dramatickou postavou ale i k rozvíjení hereckých dovedností členů amatérského divadelního souboru. Jako předlohu dramatu volí hru *Návštěva staré dámy* Friedricha Dürrenmatta.

S odkazem k metodice amatérského herectví J. Císaře, vychází z předpokladu, že pronikání herců do vnitřního světa postavy dramatu rozšířeného „za hranice faktů obsažených v divadelní hře“ (str. 10.) a jejich pohlcení dějem, který spoluvytvářejí, je natolik vnitřně zaneprázdní, že „přestanou exhibovat, pitvořit se a hrát technicky navenek.“ (str. 10). V zásadě se tedy dá říci, že se je snaží přivést k takovému hereckému projevu, jehož přirozenost vychází z autentického prožitku herce v daných okolnostech.

Cíle dílny vycházejí z potřeb amatérského souboru, jehož je autorka členkou a spoluzakladatelkou. Sama si dobře uvědomuje nešvary herecké práce souboru a cítí, že je třeba motivovat herce k vlastnímu rozvoji. Dílna je koncipována jako dvoudenní, realizovaná byla pouze jednou. Dílny se účastnilo sedm dospělých členů souboru včetně jeho režiséra.

V první části práce autorka definuje cíle dílny, charakterizuje soubor, pro který je dílna vytvořena, včetně portrétů jednotlivých účastníků. Tyto portréty dobře pomáhají budovat představu o skupině a konkretizovat její potřeby. Následuje stručná analýza předlohy, zejména zhodnocení jejího potenciálu vzhledem k cílům dílny. Dále autorka adaptuje děj předlohy na zamýšlenou strukturu příběhového dramatu. Strukturu a zvolené techniky a změny oproti předloze autorka pečlivě argumentuje s ohledem na cíle dílny.

V další části práce autorka předkládá plán dramatu včetně cílů jednotlivých aktivit a současně popisuje konkrétní realizaci dramatu. Každý krok pečlivě reflektuje, odchylky od původního plánu jasně vyznačuje, vysvětluje a zamýšlí se nad jejich vlivem na průběh dramatu. V záběru nabízí nejen vlastní hodnocení průběhu projektu, ale i zprávu o zpětné vazbě účastníků vytvořenou na základě rozhovorů a vyplněných dotazníků.

Práce je koncipovaná přehledně a srozumitelně, popisy jsou velmi detailní, autorka dokáže dobře zprostředkovat atmosféru dílny, vývoj jednotlivých aktivit, reakce účastníků atd. Vytváří tak čtenáři komplexní představu o průběhu projektu. Textu bohužel chybí pečlivější jazyková korektura, což se projevuje mnoha překlepy, chybějícími či přebývajícími slovy, špatně umístěnými čárkami ve větách apod.

Autorka cíleně pracuje s **atmosférou dílny**, nezávislou na samotném dramatu. Cení si časové investice účastníků, pečuje o jejich komfort v situacích dramatu i mimo něj. Ke skupině

přistupuje s porozuměním pro její specifika, nedává se vyvést z míry nečekanými reakcemi, či momentálním nesoustředěním, ale hledá pro ně vysvětlení. Soubor jí to vrací svou otevřeností, ochotou spolupracovat a pozitivním přístupem po celou dobu práce.

Předloha dramatu dobře slouží stanoveným potřebám. Nabízí dostatečný počet postav, které jsou mezi sebou vzájemně provázány a mají svůj v zásadě vyrovnaný podíl na ústřední dramatické situaci.

Autorka tuto situaci zachovává v její síle. Od počátku buduje postavy a okolnosti tak, aby každá z vybraných postav stála nakonec před nelehkým rozhodnutím s vědomím, že ať se rozhodne jakkoli, nebude to rozhodnutí ideální a neobejde se bez následků.

Při analýze předlohy ponechává autorka stranou **její sklony k absurditě a ironii**. Ve scénáři dramatu však s touto vlastností pracuje – využívá ji ve vypravěčských pasážích a cíleně ji ponechává i v přímých citacích z předlohy. Tím je zachován jeden z podstatných znaků hry, aniž by bylo zamezeno pravdivému jednání herců na scéně. Škoda, že z práce nelze vyčíst, zda jde o intuitivní přístup autorky dramatu, nebo záměr.

Drama se zdá být **dobře vystavěno** s několika vrcholy stanovenými s ohledem na chod dramatu, potřebu uchovat napětí během větších pauz apod. Ve zlomových momentech pracuje s kontrastem, například informaci o krachu města předchází bujarý večírek po poradě městské rady s doprovodem dechovky. Zajímavý je také efekt dvojího rozhodování postav – bezprostředního a potom finálního, založeného na seznámení se s mnoha dalšími okolnostmi příběhu.

Pouze v závěru se autorce nepodaří dobře připravit **závěrečné rozhodování postav**, poskytnou mu dostatek prostoru. Sama ovšem tuto chybu okamžitě vycítí a ještě v procesu je schopna přistoupit k nápravným krokům. V závěrečných kapitolách práce tento moment reflektuje a navrhuje změny.

I v mnoha dalších situacích dílny dokáže autorka **pohotově reagovat** na nejrůznější impulsy a upravit podle nich své jednání. Včas odhaluje nedostatky plánu, citlivě reaguje na momentální potřeby účastníků, nedovoluje, aby se děj ubíral jiným směrem, než drama potřebuje atd. Dovolí si například i přesunout některé aktivity plánované na druhý den do dne prvního. Vedle časových důvodů dokáže pro své rozhodnutí nabídnout i vysvětlení dramaturgické.

Silnou stránkou celé práce i samotného dramatu jsou **reflexe**. Reflexe po jednotlivých aktivitách jsou pečlivě zaznamenávány, když autorka cítí potřebu skupiny, neváhá zařadit reflexi i tam, kde nebyla plánována. V celé práci je potom zajímavé sledovat nejen průběh dramatu, ale právě autorčino uvažování nad různými situacemi. I momenty, které nejsou pro vývoj dramatu ideální, dokazují díky autorčině rozboru její citlivost pro zvolenou metodu příběhového dramatu.

V reflexích během dílny se autorka vztahuje zejména k vývoji děje. K dalším cílům dílny - zejména k práci s postavou a jejího vlivu na přirozený herecký projev - se dostává **spíše ve**

shrnujících reflexích na konci větších bloků. Ani v popisu těchto reflexí se však neobjevuje zpráva o konkrétních rozborech proměny hereckého projevu herců a o metodě jako takové. Spíše se opakovaně mluví o tom, že jde o metodu novou, zábavnou, která souboru vyhovuje, a kterou by rádi využívali i nadále. Sama autorka výrazný posun v herecké práci svých kolegů zaznamenává a opakovaně popisuje konkrétní kroky (například efekt střídání rolí), které k této proměně vedly.

Otázkou je, nakolik si tedy mohli herci tuto metodu opravdu osvojit a nakolik **pouze reagovali na podmínky vytvořené dramatem.** V tomto ohledu je podstatná zpětná vazba účastníků, kteří vnímají hlubší analýzu postavy a hledání jejího života i „mimo scénář“ (81) jako cestu, která jim v jejich práci může nadále pomoci. Někteří dokonce plánují sami tuto cestu využívat.

Z toho lze usuzovat, že cíle své práce autorka naplnila a vytvořila skutečně smysluplnou a navíc zřejmě i vzrušující a zábavnou dílnu pro skupinu dospělých amatérských herců.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení B

Otázky k obhajobě:

Pokud by se mělo Vámi navrženou metodou přistoupit v k textu, který má být skutečně inscenován, jak byste s dramatem pracovala? Do jaké fáze zkoušení byste ho zařadila, jakou by mělo formu, rozsah, co by mu předcházelo / následovalo po něm atd.?

Jaké další metody a techniky dramatické výchovy by mohly dobře posloužit k rozvoji přirozeného hereckého projevu dospělých herců v amatérském divadelním souboru?